ORADEA-MARE (NAGYVÁRAD)
19 martie st. v.
31 martie st. n.

Ese in fiecare dumineca.
Redacţiunea :
Strada principala 375 a.

Nr. 12.

ANUL XXV.
1889.

Preţul pe un an 10 fl
Pe ½ de an 5 fl ; pe ¼ de an 2 fl 70 cr.
Pentru România pe an 25 lei.

Bate vênt...

Bate vênt de primăvéră,
Vesel sórele luceşce ;
Raza caldă, vêntul móle,
Dor de dragoste stîrneşce.

Tótă lumea-i fericită,
Tótă firea 'n dor tresare ;
Numai dorurile mele
Pribegesc prin lumea mare.

Lucreţia Suciu.

„La fileuse."

— Suvenire. —

Venerabila matrónă — erá o damă din aristocraţia inaltă. Remase vĕduvă şi ne mai avênd şi acum la disposiţie averile de odinióră, damă distinsă. cultă, instruită cum erá, se hotărì să deschidă un pension de domnişóre, care in scurt timp îşi câştigà un bun renume in intréga ţeră.

Cele mai multe familii din elita ţĕrii, cari iubindu-şi fiicele mai mult decât ca să se pótă despărţi de dênsele, trimiţêndu-le prin pensionatele indepărtate — îşi aduceau copilele in istitutul dnei N. — şi erau pré multămiţi de educaţiunea ce li se da aici. Dna N. conducea institutul cu mult tact, şciea să angagieze intotdéuna profesorii cei mai buni, şi guvernante capabile surveghiau şi ingrigiau de celelalte.

Impreună cu copilele pensionatului creşcea şi fetiţa dnei N. subt ochii şi conducerea mamei sale iubitóre. Erá o copilă de o delicateţă şi de o frumuseţe deosebită. Avea un pĕr negru ca ebenul, ochi negri visători, o pieliţă albă fină — intréga figură o aparinţă de princesă. Şi pe lângă frumuseţa ei, mai erá inzestrată şi cu o mulţime de talente — intre care cel mai pronunţat erá talentul ei pentru musică. Dênsa erá iubită nu numai de mamă-sa şi de tóte fetele institutului, — ci de toţi câţi o cunoşceau ; cu firea ei delicată şi distinsă şi modestă tot-odată îşi câştigá tóte inimele in sbor.

Se făcuse mare, — şi musica, jocul de pian, îl cultivá cu predilecţiune. Ore intregi ar fi putut să stea la pian, cântând neobosită şi adâncindu-se in composiţiunile diferiţilor maestri, a căror creaţiuni le interpretá admirabil de bine. Cântá cu multă desteritate şi pricepere, piese clasice de autori vechi şi piese de salon şi de bravură de autori mai moderni ; dar cu tóte acestea, dintre tóte piesele câte le cântá şi le cunoşcea — mai mult îi plăcea să cânte : Op. 81. »Spinnlied« de Henry Litolff.

Şi acésta piesă — »ein Lied ohne Worte« — un cântec fără cuvinte!

Îi plăcea — pentru că-i plăcea — nu şciea ăncă să-şi dea sémă : pentru ce? — Erá piesa ei favorită, care mai mult decât ori care alta, corespundea mai bine intregei sale fiinţe, intregului ei mod de simţire. In serile de véră, după o ḑi intrégă de muncă spirituală prin clase, după o ḑi intrégă de căldură abiá suportabilă, ce in oraşele mari e şi mai apĕsătóre decât pe afară, pe la ţéră, pe unde aerul tot se mai mişcă mai uşor şi mai liber — după ce orele de prelegeri se terminau, după ce mésa se dăduse elevelor — acestea îşi făceau recreaţiunea prin grădină şi prin clasele institutului, surveghiate de guvernantele ce aveau serviciul de sĕptĕmână — in ore ca acelea, juna copilă a dnei N. coboriá jos in salonaşul mamei sale, care da cu ferestrile spre stradă, — deschidea ferestrile ca să intre aerul recoros al serei, apoi sărutând intĕiu pe mamă-sa, alergá la iubitul ei pian şi la lumina lunei ce străbătea prin geamurile deschise incepea să cânte. Cântá pe dinafară, diferite alte piese şi romanţe — dar mai cu drag şi mai mult : op. 81. de Litolff. — Mamă-sa intr'un jilţ alături, şedea şi o ascultá cu plăcere.

Nu departe — a treia ori a patra casă dela institutul dnei N. — locuiá un tiner, funcţionar, cu numele X.

Intorcêndu-se acesta séra acasă din afacerile sale ḑilnice — şi dênsul fu atras de cântecul de pian al domnişórei N. — Şi mai cu sémă op. 81 de Litolff, îi plăcea şi lui să-l asculte.

Se opriá sub ferestrile deschise şi nu se mişcá de-acolo până ce nu se terminá şi ultimul accord. Aḑi aşá, mâne aşá — apoi tinerul căutà un pretecst, prima ocasie, de a se apropiá cu tot respectul de dna N. ; — cerù mâna fiicei sale — şi in scurt timp după aceea — fiica dnei N. din familia odată bogată de patrician nobil aristocrat — dar acum singură fără avere insemnată — devenì dna X. — soţia tinerului funcţionar — care nu erá aristocrat.

*

Ca şi in multe alte casuri — aşá şi aici — abstragênd dela aceea, că dl X. nu erá aristocrat din naşcere — părea a fi şi el un bărbat, care prin caracterul seu brusc — nu meritá să aibă o astfel de soţie cu insuşiri nobile precum o avea el. — Mai

mult! — Din causa unor — »intreprinderi nereuşite« — — şi după ce tocase aprópe tótă averea soţiei sale, ce acésta o mai adusese ca zestre dela mamăsa dna N. — mai fu el şi deţinut — departe afară din oraş — intr'o localitate, ce numai onóre nu putea să-i facă.

Şi biétă soţia sa — tot îl iubiá şi acum.

Admirabil suflet de femeie!

Prin ger, prin plóie şi zăpadă — nenorocita fiinţă, timp de 3 ani — îşi implinì o tristă datoríe de soţíe, — îşi sacrificase şi banul din urmă — numai ca să pótă ajunge tot a dóua treia ḑi la bărbatu-seu, să-l véḑă, să-i ducă victualii şi să-l mângăie.

Copii mici aveau, mamă erá, averea se topise — in cele din urmă — acéstă femeie de o constituţiune pré delicată pentru viéţa de care avù ea parte — ne mai putênd resistá supérărilor, miseriei şi strapaţelor ce o doborîse — căḑù la pat greu bolnavă.

*

Trecuse câţiva ani de atunci. Intr'o ḑi, spre primăvéră, pe la inceputul sesonului de concerte, dna X. (numele nu-i l'am spus până aici — şi nu-l spun nici acum —) anunţase un concert in capitală. Nu pentru ca să brilleze cu jocul ei de pian — care altfel şi acum ăncă îl iubiá mult — şi nu pentru că-i erá sete după aplausul publicului, ci: pentru că erá mamă, avea copii şi multe trebuinţe, pentru că bărbatul seu şi acum, nu mult îşi schimbase firea — şi pentru că şi ea sermana fiinţă, cu debilele ei puteri, trebuiá şi ea să mai câştige ceva pentru casă — şi pentru că — de şi din familie de vechi aristocraţi — ea, fiinţă superióră cum erá — nu ca alţi mulţi ingâmfaţi — — ea — găsíse că: a muncí nu e ruşine.

Piaţa din faţa clădirei unde avea să fie concertul — erá plină de trăsuri de casă pompóse. Şi in lăuntru, in sala spaţióşă a concertului, se adunase tot ce avea capitala mai ales şi mai elegant. Elita societăţii din capitală se strinsese aici şi cu o laudabilă fineţă de tact şi pricepere, aduseră cu toţii concertantei ovaţiunea cea mai delicată prin aceea, că se presintase in numér aşá de mare. Până şi cel din urmă colţişor din sală erá ocupat. Toţi o iubiau şi o stimau pe dna X. Câţiva tineri din societate îşi dăduse concursul la acest concert, declamând şi cântând din vióră şi cello — şi o mică piesă teatrală intr'un act, ăncă se represintà cu acéstă ocasiune.

Dna X. apărù in negru, — in rochie lungă trenantă şi de gust. Tineră nu mai erá, dar frumósă erá şi acum. O apariţiune nu de tóte ḑilele. Inaltă, mlădiósă, mai mult palidă, dar cu o frunte senină şi o espresiune in faţă atât de blândă şi bună, ce la prima vedere tradá o linişte nobilă revérsată peste intréga ei fiinţă. Erá de o seriositate plăcută, — şi primindu-o publicul cu aplause căldurose, se ivì pe buzele ei un suris curat neprefăcut, sincer şi mulţămitor — care in unire cu pérul ei negru şi gulerul negru 'nalt cu dantele »à la Maria Stuart« — îi şedea de minune.

Mulţumind ea publicului cu o graţiósă lină inclinare de cap — se apropià de pian — incet, cu paşi rari; bóla ei indelungată îi lăsase o slăbiciune a cărei urmări tot ăncă le simţiá şi acum. — Intre alte piese de Chopin, Liszt şi un cvartet de Beethoven, cântat in unire cu ceialalţi concertanţi, mai cântà ea, singură, şi: op. 81. de Litolff.

Nu o cunoşceam mai de aprópe pe dna X. până aici, un cârd de fete tinere inse pe lângă mine, care — amésurat etăţii lor — nu se putea ăncă ca să şcie, ele dela ele că ce este viéţa intr'adevér şi cum sûnt durerile lumei — dar de bună sémă de pe la mamele şi mătuşile lor vor fi audit povestindu-se — şi ele acum, cu un aer de maturitate — care de care se intreceau să-mi spună: cât a suferit acéstă femeie, ce fiinţă nobilă este, cum a luptat şi cum luptă ăncă! Vorbele lor pronunţate cu atâta respect pentru dna X. incongiurá firea acestei femei cu o aureolă, cu nimbul unei nobile martire. Şi asta dênsa şi părea a fi.

Demna ei infăţişare, lipsită de ori ce mişcare forţată, nenaturală şi jocul ei de pian elegant şi pe lângă tótă bravura şi arta desvoltată: dulce şi răpitor — tóte acestea impreună, erau espresiunea vie a unui suflet delicat, bun şi adânc simţitor. In sală domniá o linişte perfectă; tot publicul ascultá cu pietate sunetele ce sburau de subt aceste mâni destere.

Piesa de Litolff — in motivul ei din mâna stângă in La B moll major — pare a fi graiul unei inimi religióse, incredétóre, care in anumite intervaluri, agitată şi turmentată, dă nişte ţipete năbuşite — spre a recădé éră in duioşia de mai nainte — ingânată fiind de arpegiile din mâna dréptă ce undulézà in sus şi in jos, plécă şi ér revin — indemnând la răbdare, la indelungată răbdare. — Motivul in Re B moll major — se schimbă de odată intr'un avênt mai capricios in decurs de 10—12 tacte — spre a culminá éráş intr'un scurt şir de esclamare durerósă plecată din inima greu apésată — şi apoi din nou, căutându-şi mângaierea in sufletul propriu, incetul, cu incetul se linişteşce — ochiul ér incepe a se insenina — şi motivul indemnător dela inceput se continuă până la stêrşit. — Rotiţa se invérteşce... firul se tórce....

Tórce-ţi firul inainte, curagiósă femeie! — firul răbdării şi al iubirei curate şi al devotamentului pentru casă şi familie şi pentru munca cinstită, — tórce-l, tórce-l inainte! — şi bună-voinţa şi respectul tuturor ómenilor de bine şi cinstiţi, îl vei avé până la capétul vieţii tale — care — ca şi pentru ori care muritor — este un accord mai puternic — ce ne trece din acéstă lume, intr'o altă lume necunoscută....

*

Silită fiind să părăsesc capitala — am dus cu mine mângaierea cel puţin — că pe lângă multa brutalitate şi neghiobie şi printre multele viciuri şi multa stricăţiune ce cuprinde intre zidurile sale — mai posedă totuş şi caractere nobile, femei virtuóse şi demne de tot respectul!

Şi acum, aici in retragerea mea, departe de acea capitală — când îmi deschid pianul, care şi acum, me face să mai uit incurcăturile lumeşci — ce in cele mai multe casuri sûnt productul miserabilităţii caractelor de ómeni.... şi când mai cânt câte-odată şi »cântecul fără cuvinte« de Litolff — îmi aduc aminte cu plăcere de concertul dnei X. — şi totodată cu plăcere îmi amintesc şi de entusiasmul şi respectul cu care — cârdul de copile june — îmi vorbesc despre acea femeie.

Sofia Vlad-Radulescu.

Dorul meu.

Aş dorí să sbor in ceruri, cerului ca să răpesc
Daruri mari, necunoscute, ce in suflet să-mi sădesc:
Şi-atunci cu simţiri divine, iubito, să te iubesc.

Aş dorí să fiu un rege, nu pe tron, nu pe popor;
Aş domní p'un roiu de ângeri ce să-i pun să-ţi cânte 'n chor:
Să-ţi véd un suris ferice; să deştept şi 'n tine dor.

Aş dorí o lume nouă, unde ambii să trăim,
Pe câmpíi intinse góle, numai tu şi eu să fim...
Nu-i deşert nici chiar pustiul, când simţim şi ne iubim!

Alma.

Teresa Raquin.

— Dramă in patru acte de *Emil Zola.* —

(Urmare).

Scena V.

Teresa, apoi *Laurent.*

(Teresa remâne un moment nemişcată, privind in giurul ei, respirând insfârşit. Joc mut. Scobóră scena, se intinde, cu un gest de plictisală şi disgust. Apoi aude pe Laurent revinind prin uşa cea mică din stânga; suride, cutremurându-se de o bucurie subită. In timpul acestei scene nóptea pică din ce in ce.)

Laurent. Tereso!

Teresa. Tu, scumpul meu Laurent... Simţiam că tu trebuiá să víi, iubitul meu! (I ia mânile, şi-l duce in faţa scenei.) Sûnt opt ḑile de când nu te-am vĕḑut. Te-am aşteptat in fiecare séră. Speram că vei scăpá odată dela biuroul teu. Décă n'ai fi vinit acum, aş fi făcut cine şcie ce dobitocíe... Spune-mi, pentru ce n'ai vinit opt ḑile? ori nu. Strîngerile nóstre de mână, in faţa altora, sûnt aşá de reci...

Laurent. Iţi voi esplicá totul...

Teresa. Ţie, ţi-i frică aici, — ce copil eşti! Dar nicăeri aiurea n'am puté fi mai bine ascunşi decât aicea. (Redică vocea şi face câţiva paşi.) Creḑi că póte cineva bănuí că noi ne iubim? Ar viní cineva să ne caute in odaia asta?

Laurent. (Readucênd-o şi cuprinḑênd-o in braţe.) Fii cu minte... nu, nu am nici o frică de-a viní aice.

Teresa. Atunci, ţi-i frică de mine, spune? Te temi póte să nu te iubesc pré mult, să nu-ţi tulbur viéţa?

Laurent. Pentru ce te indoieşci de mine? Nu şcii tu că-mi ai până şi somnul! Simt că nevĕḑêndu-te incep a innebuní, — eu, eu care-mi băteam joc de femei! Ceea ce me ingrigeşce inse, Tereso, e, că tu ai deşteptat in fundul sufletului meu, ceva de care nu-mi pot da sémă. De multe ori, ce-i drept, nu mai sûnt liniştit, mi se pare că nu e natural să iubesc după cum iubesc şi me tem ca asta să nu cumva să ne impingă mai departe decât am voí-o noi.

Teresa. (Cu capul sprijinit pe umĕrul lui.) O! ce plăcere fără margini, ce strălucite vise de aur...

Laurent. (Depărtând-o repede.) N'ai audit nişte paşi pe scară? (Ambii ascultă.)

Teresa. Nu. Umeḑéla face să trăsnéscă scările. (Se apropie ér.) Aide, să ne iubim făr' de frică, făr' de ruşinare. Décă ai şci tu... Ah! ce copilăríe! Am fost crescută in căldura odăiei unui bolnav...

Laurent. Sermana mea Teresă!

Teresa. O da! am fost nenorocită... Stăteam césuri intregi gheboşietă lângă foc, privind dobitocesce cum ferb ceaiurile. Décă me clintiam, mătuşa incepea a me ocărí. Inţelegi, ca să nu cumva să trezesc pe Camil... Vorbiam nişte cuvinte ingânate, me mişcam tremurând ca o babă; păream atât de stângace, incât Camil îşi bătea joc de mine. Şi totuş me simţiam puternică, pumnii mei copilăreşci se strîngeau câte-odată, ş-aş fi voit să stric totul... Am audit că mama a fost fiica unui căpitan de trib din Africa; şi aşá trebue să fi fost. De multe ori m'am gândit să apuc câmpii, să fug şi să alerg pe drumuri, cu piciórele desculţe, prin colb. Aş fi cerut pomană ca ori ce ţigancă... Veḑi tu, mi-ar fi plĕcut mai bine să fiu lăsată peritóre de fóme pe drumuri, decât să stau in casa şi la mésa lor. (A redicat vocea. Laurent spăimântat, trece scena şi ascultă ér.)

Laurent. Vorbeşce mai incet; ai să faci pe mătuşa să se suie aici.

Teresa. E! n'are decât să se suie! Décă minţesc, cu atât mai reu pentru ei!... (Şede pe jumĕtate pe mésă, cu braţele incrucişate.) Nu mai şciu pentru ce am făcut dobitocía ca să me mărit cu Camil. Asta erá o căsătoríe proiectată şi hotărîtă de mult. Mătuşa nu aşteptá decât să avem vĕrsta. Ea-mi ḑicea ăncă de pe când aveam 12 ani: »Il vei iubí mult şi-l vei ingrijí bine pe verişorul teu.« Ş-a voit să facă din mine o posluşnică, spre a-l spĕlá şi a-i face ceaiurile; adorá aşá de mult pe acésta stîrpitură bolnăviciósă, pe care a scăpat-o de ḑeci de ori din gura morţei, şi m'a invĕţat pe mine cum să-l slugesc. Eu, ce puteam să ḑic? Ş-apoi îmi erá şi milă de copil. Când me jucam cu dênsul, degetele mele se infigeau in incheieturile mânei lui, ca in nişte lut ud... Ş-in séra nunţei, in loc să me duc să dorm in odaia mea, m'am dus ş-am dormit in cea a lui Camil. Şi atât fu totul... Dar tu, Laurent al meu...

Laurent. Me iubeşci?... (O ia in braţe şi o pune incet pe un scaun, la drépta.)

Teresa. Te iubesc! te iubesc din ḑiua in care Camil te-a adus in magazie, îţi aduci aminte, când v'aţi intêlnit la comptoir? Nu şciu cum s'a intêmplat lucrul. Eu sûnt mândră, sûnt furiósă. Nu şciu ce fel te iubiam, póte că te uriam mai degrabă. Când te revedeam, me iritam, simţiam că suffĕr. Când tu erai aici, nervii-mi se intindeau pare ca să se rupă, — şi totuş căutam aceeaş suferinţă, aşteptam venirea ta. Când tu zugrăviai, in potriva cugetului meu infuriat, stam ca prinsă 'n cue colo, la piciórele tale, pe acel scăunaş.

Laurent. (Ingenunchiând.) Te ador!

Teresa. Tótă petrecerea nóstră e, că 'n fiecare joi, găgăuţul de Grivet vine regulat, urmat de bĕtrânul Mişo. Cunoşci tu sindrafiile nóstre de joi cu vecinicele lor partide de domino; din pricina lor eram cât pe ce să 'nebunesc. Şi aceste joi urmau una după alta fără să se mai sfĕrşéscă, cu aceeaşi monotonie dobitocéscă. Dar acum simt in mine trufía resbunărei. Gust nişte plăceri urîte, când stam in pregiurul acestei mese, după cină, schimbând câteva cuvinte amicale; brodez, cu aeru-mi disgustat, pe când tu joci domino; şi in mijlocul acestei linişti casnice, îmi readuc amintirile mele scumpe... Şi simt atunci ăncă o voluptate, Laurent al meu...

Laurent. (Creḑênd că aude vuet, se scólă cu frică.) Dar ţ-o spun că vorbeşci pré tare; ai să faci să ne surprindă. Iţi spun că mătuşa ta are să se suie. (Ascultă la scară, apoi traverséză scena.) Unde mi-i pălăria?

Teresa. A! ce, creḑi că are să víe? (Merge la scară şi revine scoborînd vocea.) Da, ai dreptate; îi face bine să te duci. Dar aş vré să me 'nţeleg cu tine pentru mâni... Vei viní negreşit la 2 césuri...

Laurent. Nu, să nu mai aştepţi, nu-i cu putinţă.

Teresa. Nu-i cu putinţă? şi pentru ce?

Laurent. Şeful meu a luat de sémă că tot lipsesc necontenit; şi m'a ameninţat că me va destituí, de voi mai absentá odată.

Teresa. Atunci, nu ne vom mai vedé... Rupi totul dar cu mine? Tótă grija ta la asta dar cătá să ajungă? Ah mişelíe! eşti un om de nimica, veḑi tu?

Laurent. (Luând-o in braţe.) Nu, dar noi putem să ne pregătim un traiu liniştit. Nu trebue decât să

căutăm, să aşteptăm impregiurările... De multe ori visam... că de-aş avé fericirea să te am la mine acasă o ḑi intrégă; apoi dorinţa-mi creşcea... voiam o lună de fericire, un an, viéţa intrégă... Ascultă, să ne iubim viéţa intrégă!... viéţa intrégă să fim impreună... Aş părăsí slujba mea, m'aş apucá de pictură ér... Tu, te-ai ocupá cu tot ce-ai voí. Ne-am adorá intotdéuna... totdéuna... Nu-i aşá c'ai fi tu fericită?

Teresa. (Suridênd, lipită de peptul lui.) Oh da! pré fericită!

Laurent. (Despărţindu-se de ea, cu jumĕtate voce.) Décă inse... tu ai fi vĕduvă...

Teresa. (Visătóre) Noi ne-am căsătorí, nu ne-am mai teme de nimic, ne-am vedé visul cu ochii.

Laurent. Nu mai vĕd in intunerec, decât ochii tei ce strălucesc, decât ochii tei ce m'ar innebuní, décă n'aş avé eu minte indeajuns pentru amêndoi... Şi trebue să ne ḑicem adio, Teresa mea.

Teresa Aşá dar, nu vei viní mâni?

Laurent. Nu, dar nu te neliniştí. De vom sta câtva timp fără ca să ne vedem, crede totuş că amêndoi lucrăm la fericirea nóstră. (O sărută şi ese repede prin usişóră.)

Teresa. (Singură, după un moment de visare.) Vĕduvă!

Scena VI.

Teresa, dna Raquin, apoi *Camil.*

Dna Raquin. Cum, tu stai ăncă prin intunerec!... Ah visătóreo! Me duc dar eu să aduc lampa. (Ese prin uşa din fund.)

Camil. (Sosind cu o garafă de şampanie şi un pachet de prăjituri.) Dar unde sûnteţi? De ce n'aţi aprins lampa?

Teresa. S'a dus mătuşa s'o aducă.

Camil. (Tresărind.) Eşti acolea... M'am fost spĕriet... Ce nu vorbeşci cu un glas mai natural... Şcii bine că nu-mi place să şuguesc prin intunerec.

Teresa. Eu nu şuguesc.

Camil. Tocmai te zăriam, albă tótă ca o nălucă... Tare-s próste glumele ieste! De-acú, la nópte, décă m'oi trezí, are să mi se tot pară că o femeie albă umblă in pregiurul patului ca să me gâtue... Da geaba mai rîḑi...

Teresa. Eu nu rîd.

Dna Raquin. (Intrând cu lampa ce luminéză scena.) Ce-i, me rog?

Camil. Ia Teresa vré să me sparie... Cât pe ce eram să scap şampania din mână... s'ar fi dus dracului trei franci.

Dna Raquin. Ce? numai trei franci ai dat? (Ia garafa.)

Camil. Da; m'am dus până in bulevardul St. Mihail, unde vĕḑusem anunţat acest preţ, la un cofetar... Dar e tot aşá de bună ca şi cea de opt fr. Şcim noi bine acú că, toţi vĕndĕtorii de şampanie sûnt nişte şarlatani şi că preţul variéză numai după tiparul etichetei. Éca şi prăjituri.

Dna Raquin. Dă-le, c'am să pun tóte pe mésă, incât când or viní dnii Grivet şi Michaud să fie surprinşi de-odată. Dă-mi doue farfurióre, Tereso. (Amêndoue aşédă butelia intre doue farfurii cu prăjituri; apoi Teresa se duce la mésa de lucru şi impletesce.)

Camil. Dl Grivet nu dă nici odată greş măcar de-o clipă. Intr'un sfert de ceas, când va bate 9 va intrá pe uşă... A să fiţi delicate cu dênsul, nu-i aşá? De şi nu-i decât sub-şef, da la ori ce prilej el póte să pue umĕrul pentru mine. Da, e un om cu trecere, cum nime nu crede. Cei mai vechi din biurou spun că, de 20 de ani decând e acolo, n'a intârdiet nici odată, măcar c'o minută... De geaba mai ḑice Laurent, că nu-i mai deştept decât condica lui...

Dna Raquin. Dar şi prietenul Michaud e de-asemenea fórte esact. La Vernon, când erá comisar de poliţie, totdéuna veniá la noi séra la 8 césuri punct, îţi aduci aminte?

Camil. Aşá-i, dar de când a trecut la pensie şi s'a stabilit in Paris, cu nepóta lui, a inceput a nu mai fi aşá de regulat. Mica Susana îl pórtă de vĕrtul nasului... Totuş e fórte plăcut când ai prieteni, şi-ţi vin regulat odată pe sĕptĕmână... Mai adese-ori, ne-ar costá pré scump... Ah! voiam să ve spun, inainte de a sosí ei, m'am gândit eu la ceva pe drum.

Dna Raquin. La ce?

Camil. Şcii mamă, c'am făgăduit Teresei s'o duc să petrécă intr'o duminecă la St. Ouen, pân' a nu se stricá vremea. Ea nu vra nici odată să se primble pe uliţi cu mine, cu tóte că e mai plăcut să te primbli pe ulițele Parisului, decât la ţĕră. Tot ḑice c'o obosesc, că nu pot merge... In sfârşit, am gândit c'am face bine să mergem duminecă la St. Ouen şi să luăm şi pe Laurent cu noi.

Dna Raquin. Tocmai, copiii mei, duceţi-ve la St. Ouen. Eu n'am picióre aşá de tefere ca să merg cu voi; dar ideia e fórte bună... Cu asta te vei plăti in totul de portretul lui Laurent

Camil. Étă ceva şugubăţ! Laurent la ţĕră!... Iţi aduci aminte, Tereso, când a mers cu noi la Suresna? E tare cât un turc, ştrengaru ista; el aruncă ulcióre pline de apă, asvêrle pietre mari cine şcie unde... La Suresna, se suise in scrînciobul de cai şi se făcea că-i surugiu, bătea cu biciul, dădea cu călcâele in calul de lemn, aşá că toţi ómenii ce se aflau acolo rîdeau de se ţineau cu mâna de pântece. Nu-i aşá, Tereso?

Teresa. Da, erá fórte vesel, pentru că beuse destul la mésă.

Camil. O! tu nu pricepi cum póte petrece cineva... Décă ar fi să me duc numai cu tine la St. Ouen, apoi şcii că n'aş mai rîde nici de doue parale... Ea se pune indată jos pe un mal şi priveşce tot cum curge apa... Ş-apoi, décă-l iau pe Laurent, asta-i pentru că cu dênsul petrec bine. Da unde dracu s'a dus el să caute cadrul? (Se aude clopoţelul din magazie.) El trebue să fie. Dl Grivet mai are 7 minute.

Scena VII.

Aceiaşi, Laurent.

Laurent. (Cu un cadru.) Ce migăiélă in magazia ceea! (Privind pe Camil şi dna Raquin cari vorbesc incet.) Pun rĕmăşag că plănuiţi ăncă vr'o nouă surprisă plăcută.

Camil. Ia găci.

Laurent. Me invitaţi la mésă pe mâni, ş-aveţi să faceţi un pilaf de găină.

Dna Raquin. Mâncăciosule!

Camil. Ceva mai bun... Duminecă, am să me duc la St. Ouen, cu Teresa; mergi şi tu cu noi?

Laurent. Me mai intrebi! (Ia portretul de pe şvalet şi un ciocan dela dna Raquin.)

Dna Raquin. Numai să luaţi bine séma... Laurent, îţi incredinţez pe Camil. Dta eşti tare; şi sûnt mai liniştită când e cu dta.

Camil. Mamă, me plictiseşci cu temerile tale nesfârşite. Inchipueşce-ţi, că nu pot să me duc până in capĕtul uliţei, fără ca să i se năzărescă nişte lucruri grôznice. Asta nu-i plăcut de loc să fii vecinic păzit ca o cocuţă de 3 ani... Vom merge cu birja până

BUNICO, S'A BOLNAVIT PISICA !

la fortificaţii, ca să nu plătim decât o cursă. Apoi vom urmá drumul şi vom trece la amiédă in insulă, şi séra vom mâncá un răsol de şciucă cu vin, pe marginea apei . . . Ei? ce diceţi de ideia mea?

Laurent. (In faţa scenei, aşeḑând portretul in cadru.) Da, dar atâta numai nu-i destul.

Camil. Ce fel?

Laurent. (Aruncând o ochire Teresei.) Ne vom mai primblá şi cu luntrea.

Dna Raquin. Nu, nu, daţi incolo luntrea. N'aş fi de loc liniştită.

Teresa. Da ce credi că Camil ar indrăzni să se sue in luntre? El tremură când vede ş-o picătură de apă.

Camil. Ce? eu, tremur!

Laurent. Aşá-i! uitasem că ţie ţi-i frică de apă. La Vernon când noi inotam voiniceşce in mijlocul Senei, tu stăteai pe mal, tremurând . . . Aşá dar, să lăsăm de-o parte luntrea.

Camil. Dar nu-i drept! da mie nu mi-i frică! Am să ne primblăm cu luntrea. Ce dracu! după cum vĕd eu voi toţi me luaţi drept un tont, un zălud! las' c'oi vedé eu cine are să fie mai indrăzneţ din noi trei . . . Tocmai Teresei îi frică.

Teresa. Ei! nu vedi că te-ai ingălbinit de pe acum.

Camil. Rîḑi, rîḑi de mine . . . Dar avem să vedem noi la urmă.

Dna Raquin. Camil, dragul meu Camil, te rog nu te mai pune de pricină, şi lasă ideia asta de-o parte, te rog.

Camil. Mamă, şi eu te rog, să nu me necăjeşci, şciĭ bine că din pricina asta me inbolnăvesc.

Laurent. Ei bine, atunci nevésta ta să hotăréscă.

Teresa. Nenorociri se pot intêmplá pestot locul.

Laurent. Ce-i drept . . . Poţi să aluneci şi pe trotuar, séu să-ţi pice un hogeag . . .

Teresa. Ş-apoi şciţi cât îmi place de mult Seina.

Laurent. (Lui Camil.) Atunci ne-am inţeles, votul e in favórea ta . . . Ne vom primblá cu luntrea.

Dna Raquin. (Incet lui Laurent.) O Dómne! nu pot să-ţi spun cât sûnt de neliniştită . . . Camil e aşá ambiţios . . . ai vĕḑut cum se inciudase . . .

Laurent. N'avé nici o frică, voi fi cu dênsul eu . . . A! am să anin portretul. (Anină portretul deasupra dulapului.)

Camil. Acolo are să aibă destulă lumină, nu-i aşá? (Se aude clopoţelul. Pendula sună 9.) 9 césuri, étă şi dl Grivet.

(Va urmá.)

N. A. Bogdan.

Doine din popor.

— Din Crişana. —

Bade dragă din Jula,
Tucu-ţi ochii şi gura
Şi bumbuţu din ureche
Şi gura când ţ-a fi sete.

Batu-me gânduri nebune,
Să-mi iau cal şi d-arme bune,
Să me duc cu mândra 'n lume.

Spusu-mi-o mândra plângênd,
Că-oi murí pe drum umblând,
Fără lumină de céră,
Fără om din a mea ţéră,
Fără lumină de seu,
Fără om din satu meu.

Am o nană ca ş-o cruce,
La lucru nu o pot duce,
Diminéţa-i róua rece,
Peste ḑi se prê 'ncăldeşce
Şi când îi pe la ujină,
O muşcă-un ţinţar de mână,
Ş-apoi zace-o săptămână.

Merg la têrg la Ţĕrigrad,
Dup'un teang de bumbac alb
Şi tare me zĕbovíi,
Până ce me têrguíi,
Dar' badea mi-a trimis vorbă,
Pe trei fire de sĕcară,
Că me lasă şi se 'nsóră. — —
Dar şi io i-am trimis lui,
Pe trei fire de ovĕs,
Să se 'nsóre sânetos,
Să-se 'nsóre — custe-i bine,
Gându să-i fie la mine,
Insóre-se — mérgă-i reu,
Gându să-i fie la-l meu.

Mult me mustră maica 'n dor,
Că mi-i drag de un ficior,
— Maică! cui-îi de el,
Péră 'n furci de pĕtringel
Şi 'n ată de tăieţel!

Văsălică din alt sat,
Ce-ai cerut şi nu ţ-am dat,
Tu-ai cerut pită cu nucă,
Io ţ-am dat buze de ducă,
Tu-ai cerut pită cu miere,
Io ţ-am dat buzele mele.

Ţo, ţo, ţo murguţ mai tare,
S'ajungem la sat cu sóre,
C'am o nană mândră tare
Şi ea pe mine me-aştéptă,
Cu d-un pat inperinat
Şi c'un grăjduţ măturat,
Cu o porţie de fên
Şi cu-o iţie de vin.

Suflă vêntu 'n ţéra mea,
Stêmpĕră d-irima mea,
Suflă vêntu 'n satu meu,
Stêmpără sufletul meu.

Muierea mea nu-i muiere,
Numai perdere de vreme,
Intr'o lună lucră-o lână,
Din paşci până 'n sinḑiene,
Lucră la nişte izmene,
Sbéră vacile 'n ocol,
Ése-afară 'n conciu gol,
Merse buha să le mulgă,
Vacile o iau la fugă,
Merse buha să le 'ntórne,
Vacile-o luară 'n córne.

Frunḑă verde de arinte,
Descunu-me părinte!
— Frunḑă verde şi d'una.
Eu nu te-oi descununá,
Până nu vei numĕrá,
Frunḑa de pe nóue nuci,
Érba de pe nóue lunci.

V. Magdu.

Biblioteca Centrală University Library Cluj

Scrisori din Iaşi.

Carnaval. — Concerte şi Teatru de Societate. — O socialistă-cântăreţă. — Teatrul Naţional: Hamlet, Nerone, Ruy-Blas. — România călătóre in corpore.

Carnavalul in Iaşi fu cât se póte de bogat in spectacole dramatice şi musicale; balurile obicĕnuite ale tuturor claselor nu lipsiră nici ele dela apelul nominal; flĕcaiandri séu ghiuji, copile abiá incepătóre intr'ale lumei mari invĕţăturí, ca şi matróne duplu şi triplu rafinate, de tótă etatea şi de tot soiul, ş-au scuturat colbul şi nădusul postului, séu al ernei şi cu tot focul ce au putut produce, au căutat să puie 'n mişcare marea maşină a veselĕi epocei acesteia, de mulţi aşteptată, de mulţi dorită, gustată şi apoi de şi mai mulţi regretată . . .

Şi ce e dreptul! petreceri de soiul acesta inveselesc pe mulţi, ce se lasă a fi inveseliţi; sûnt inse şi de aceia pe cari nici Terpsicora, nici Clio, nici Talia nu-i mişcă, pe cari Bacus îi ingreţoşéză, Marte îi gonesce, ér Venus îi face sarcastici ori misantropi . . . Pentru aceşti din urmă căşlegile ca şi postul, primăvéra ca şi tómna, tot una le face . . . nimic nu-i póte schimbá, nici mişcá din locul ori dela ideia lor . . . şi secta acestora se inmulţesce din ḑi in ḑi, — intr'un mod spăimântător . . . şi se va inmulţi mereu, afară numai décă guvernul nostru nu va găsí de cuviinţă să iee in potriva-i mĕsuri cel puţin egale ca cele luate in potriva socialiştilor ori colectiviştilor ! . . .

***

Se fac pregătiri in tótă lumea civilisată pentru participarea — la lucruri de espus, séu cu espunerea persónei inseşi, — la marea Esposiţie Universală ce va avé loc in véra acésta la Paris.

Noi Românii, sûntem entuziasmaţi in privinţa asta; s'au făcut comitete, centrale şi parţiale, pentru inlesnirea celor ce ar voí să participe la ḑisa esposiţie; s'au acordat de camere sute de míi de lei ca ajutor de transport şi altele; s'au dat baluri, serate artistice şi ultra-artistice, tot in folosul comitetului esposiţional; şi in Iaşi, ca şi in capitală, silinţele au fost mari pentru ajungerea la scopul propus. Comitetul esposiţional de aici, intre altele, a organisat o representaţie teatro-muscală, la care au luat parte multe persóne din aşá ḑisa »Societate inaltă;« şi tocmai despre asta voi să vorbesc in câteva rênduri.

In ḑiua de marţi 14/26 febr. trecut, in sala Teatrului Pastia, ne anunţá programul că se vor jucá piesele »Un capriçe« comedíe intr'un act de Alfred de Musset, »Dela nevésta dintêi«, altă comedíe intr'un act de Labiche, tradusă in românesce de ***, trei coruri bărbăteşci, un concert vocal, etc. — şi s'a urmat intocmai după program. Corurile furĕ cântate, sub dirigiarea dlui Gavril Musicescu, de coriştii mitropolíei ieşane; tóte trei bucăţi esecutate, erau laice, poporale, fără nici un acompaniament de instrumente. Armonia lor părú cam simplă, — chiar pré simplă, pentru o producţie ca acea din séra aceea; totuş impresiunea fu bună şi publicul asistent aplaudá mult pe micii cântăreţi, — viitori maestri — póte.

Se esecutá apoi — pe franţuzesce, piesa »Un caprice.« Aici dna Aglae Allaux (născută princesa Ghica) arătá un talent deosebit pentru scenă, rar, unic in genul seu putem să ḑicem la noi in ţéră, talent ce de altmintrelea de mult e cunoscut de noi ieşenii; celelalte persóne áncă se purtară bine in scenă; dar la sfĕrşitul actului, in sală, fiecare din spectatori, lăudând mult jocul, terminá prin a ḑice:

— Ce pĕcat că domniţa Aglaea nu catindariseşce să jóce câte odată şi in limba ţĕrei ce-a născut-o, ş-o hrăneşce áncă! . . .

Urmá apoi dna Margareta Jecu, care cântá, intre altele, o pré frumósă composiţie nouă, intitulată »Respunsul«, in timp de horă, al cărei autor e cunoscutul maestro Eduard Candella. »Respunsul« plăcú fórte mult şi dna Jecu l'a cântat fórte inteligent; apoi dsa mai esecutá o arie mare din „Ernani" de Verdi, in care îş arătá tótă forţa şi cunoşcinţa sa musicală; publicul a bisat pe cântăreţa improvisată, şi drept mulţămită i-a aruncat áncă buchete şi o păreche de hulubi frumoşi ce sburatuiau tótă scena.

Şi intr'adevĕr, dna Jecu, de şi nu posedă o voce destul de tare, pentru o sală de teatru şi mai ales o sală ca ceea de care vorbim, — ce e fórte defectuósă ca acustică, — posedă inse simţul şi inteligenţa musicală, care adesea ori inlocuesc cu prisos organul.

Dar nu şciţi óre, că dna Jecu are o calitate ce intrece cu mult pe cea musicală? — Mai inainte de a o cunóşce lumea ca cântăreţă, numele seu se vedea imprimat in mai tóte ḑiarele politice din ţéra românéscă, — ca o aprigă partisană şi propovĕduitóre a Socialismului celui mai intransigent! — Nu-i vorbă, — că-mi inchipui că socialiştii nu au in principiele lor isgonirea complectă a artelor, — dar totuş, dela ideile invăpăiate ale unei dogme politice, până la blândele şi gingaşele accente ale unui cântec, — fie el şi din Ernani, de Verdi, — e o transigenţă destul de . . . centrifugă!

Au mai urmat nişte monologuri ḑise pe franţuzesce de dl Maurocordat, apoi piesa finală »Dela nevésta dintêi« jucată de elevii Conservatorului, sub conducerea bĕtrânului artist Galino. — In acéstă piesă, care dealtmintrelea am vĕdut-o de nenumerate ori jucată, mai ales in localisarea ce i-a făcut-o dl D. R Rosetti, sub titlul de »Moştenirea dela reposata«, s'au distins mult căţiva din tinerii elevi ce o represintară; dnii Liciu şi Penel mai ales surprinse pe toţi cu curajul şi talentul ce-l desvoltau la acéstă primă apariţie a lor pe o scenă teatrală; nu mai puţin dra Cleopatra Florescu (o viitóre tragediană — décă-şi va urmá cu asiduitate studiele in cariera ce ş-a ales, şi pentru care nu-i lipseşce nimic,) dra Levanda, o ingenuitate de o infăţişare fórte plăcută, — ér ş-au ţinut rolele cu demnitate, de şi ambele emoţionate mai mult decât colegii lor, la prima păşire a scenei.

Acéstă represintaţie a produs un frumos vinit; şi publicul in genere a fost mulţămit pentru banii ce i-a dat.

Tot in acéstă sĕptĕmână, a 4-a ḑi, vineri, urmá al 6-lea concert poporal al dlui Teodor Burada; şi de astă dată programul erá plin de atracţiuni istorico-literare, cum e obicĕnuit dl Burada a-l intocmí intotdéuna. S'au esecutat multe bucăţi musicale din autori clasici şi poporali, — atât de concertist, cât şi de dnii Caudela, Mezzeti, Weiss, etc.; apoi dra Matilda Vasiliu a cântat doue romanţe, din cari una, Hora »Respunsul« care mai fusese cântată de dna Jecu marţia trecută, ér alta, »Jurămêntul«, pentru prima óră; ambele romanţe sûnt de Caudella, cunoscutul compositor al operetelor »Olteanca«, »Fata Răzeşului«, »Hatmanul Baltag« etc. Intre părţile concertului se jucá, érăş de elevii clasei de declamaţiune a conservatorului local, piesa »Mirtîl şi Hloe«, idilă intr'un act, prelucrată de Ghiorghe Asachi după Gesner şi Florian, — piesă ce a fost cea dintêi ce s'a

jucat in limba nóstră, in Iaşi, la anul 1816, — până când asemenea spectacol nu mai fusese ăncă la noi. — Acésta fu o frumósă amintire a acelei epoce de renaşcere a românismului, in care campioni ca Asaky, Negruzzi şi alţii îşi incepeau lupta lor ce astădi e atât de fructuósă, atât de inaintată!

***

Dela spectacolele de amatori trecênd la cele ale Societăţei dramatice, am avé multe de scris, multe de vorbit, inse mărginitul spaţiu al unei cronice e totdéuna neindestulător in asemenea casuri.

Acum, când stagiunea e aprópe de inchidere, când s'au jucat vr'o 60 de represintaţiuni de tot felul, şi in tot felul, credem că o mică rĕfuiélă a resultatului acestui an dramatic n'ar stricá: voi face-o cât se va puté mai in puţine rênduri...

S'au jucat in acéstă stagiune tragedii ca Hamlet, Luisa Miller. Francesca dela Rimini; drame şi melodrame ca Mândrie şi Amor, Dama cu Camelii, Regina Margot; comedii ca Procesul Veauradieux, Orfanii Regimentului, Hai cu Nunta, etc.; şi in sfêrşit chiar tragi-comedii ca »Nerone.« In tóte aceste am vĕdut inse o tendinţă, pe cât curiósă in felul seu, pe atât şi de prejudiciósă pentru artă şi pentru arta nóstră din localitate, din Iaşi. Tendinţa acésta fu, intru a pune in evidenţă numai pe doi actori ai trupei din astă érnă, — doi actori destul de distinşi de altmintrelea, dar cari după ori ce socoteli, ori cât de harpagoneşci s'ar face, fac tot numai numĕrul de 2; tótă cealaltă trupă, societari şi gagişti ai Teatrului Naţional, bĕtrâni şi tineri, au avut aerul de a ţiné acompaniamentul cu »es-ta-tam« celor doue prime instrumente. — Lucrul s'ar pĕré curios negreşit şi o esplicaţie bună ar prinde tot atât de bine ca un bun prând unui hămesit de fóme...

Să dăm dar acéstă esplicaţie in doue cuvinte: S'au angagiat pentru stagiunea de faţă pe dl Grigore Manolescu şi dna Aristiţa Romanescu, cari din pricini particulare lor n'au voit să se angagieze in érna acésta la obicĕnuitul lor teatru din Bucureşci; dl Manolescu fu insărcinat şi cu direcţia de scenă, in locul remas vacant prin mórtea regretatului Bălănescu; profitând de astă posiţiune, dl Manolescu a a arangiat repertoriul intreg astfel după cum i-a convenit, fără inse a ţiné sémă de celelalte elemente ale teatrului local; şi in tóte piesele puse de dsa in scenă, nu se află, astfel, decât un singur rol de bărbat, de valóre artistică, şi unul de asemenea singur de femeie; roluri cari erau ţinute totdéuna de dl Manolescu şi de dna Romanescu; in unele piese, unde se mai strecurau şi alte role de o órecare importanţă, ele erau distribuite aşá de ponciş, că nimene din susţiitorii lor, nu puteau să se intrupeze şi să le scótă in relief. Acéstă unică pricină a făcut ca moralul trupei locale să cadă la un nivel fórte jos de estimp, — cu mult mai jos decât in alţi ani precedenţi. Fie acésta nechibzuinţă artistică, fie reavoinţă, dar reul e făcut, şi el va fi simţit multă vreme, in timpul Taliei dela noi.

Calitatea repertoriului acestui an s'a inbogăţit cu câteva lucrări noue, — nu multe la numĕr inse. Voi vorbí in special de cea mai de sémă — tot cât se póte mai pe scurt: de Hamlet, de Shakespeare.

Hamlet, ca interpretaţiune, fu calul de bătaie al stagiunei acesteia şi in special al dlui Manolescu. Greutatea artistică a acestui rol e cunoscută de toţi cei familiari cu teatrul; rar cari artişti, ce dându-şi complectă socotélă de puterea talentului lor, se incumetéză a jucá pe Hamlet; dl Manolescu a şciut aş face din el un triumf; aplausele şi laudele mulţimei dela Bucureşci, unde a creat rolul, nu i-au lipsit de loc şi in Iaşi; şi trebue s'o mărturisesc, că mulţimea avea mare dreptate! — La o aşá de ingrijită şi p riată interpretaţiune, mai nici un actor din cei practică ăncă adi in ţéra nóstră meseria lor, nu s redicat...

Dar, se mai găsesc şi unii, puţini la numer c dreptul, cari găsesc, că pentru un artist cu prete ţiune, nu-i de ajuns ingrigirea şi perierea artistic pentru a interpretá roluri in mod celebru, — e trebuinţă, ceva, fórte puţin ca măestrie şi fórte mu colosal, pentru reproducţia şi transmisia intelectua a unei gândiri séu creaţiuni a gândirei... Şi ac puţin şi mult şi colosal, e aceea ce tocmai lipseş dlui Manolescu ca actor, ca interpret al unei gând aşá de profunde, aşá de nemărginite şi de justă acelaş timp, ca ale lui Shakespeare! — Focul sacru interpretărei cugetărilor profund, este temelia, corpul culmea celebrităţei unui actor, ca şi-a unui filos acest foc lipsind, rĕmâne numai maşina, care ori c de perfecţionată ar fi, ea, este şi remâne tot o m şină; — Manolescu, in Hamlet, — ca şi de ordin in tóte rolele sale, in dramă şi comedie, e artist c selat, lustruit, esact ca un cronometru, — dar tot un cronometru e maşina artistică, inse nu interpret cugetărei; simţul şi convingerea dramatică îi lipseşc şi un Hamlet maşinat valoréză tot atâta cât şi u ori-care alt rol din nu impórtă ce piesă.

Dilele trecute s'a mai jucat »Nerone«, comed de P. Costa, un soiu de tragi-comedie antică, de-al mintrelea destul de stérpă in imaginaţie, — şi »Ruy Blas«, dramă in versuri de V. Hugo. Acésta din urm a obţinut un succes fórte rece, cu care de altmintre eră obicĕnuit primită şi in alţi ani, in cari s'a m represintat aici; şi-apoi ca scriere dramatică »Ruy Blas" e atât de nedemnă de geniul lui Victor Hug atât de plină de romantismuri imposibile şi copilă reşci, incât ne mirăm că se mai găsesc actori intel genţi care s'o pue in scenă, şi ăncă cu pretenţiu de »clasicism.«

***

Apropo! — uitasem să ve spun, tot relativ la esposiţiunea dela Paris, că la noi in Iaşi, ca şi i tótă ţéra, după cum aud, nu mai găseşci un singu locuitor care să nu-ţi anunţe cu multă séu mai pu ţină fală, că aceea esposiţiune universală, din ast vĕră, va avé onorea să fie visitată şi de dênsul! — Şi precum Iasiensis face parte din aceşti toţi locu tori, — şi precum nu vré să se deie drept escep ţiune la regulă, anunţă şi dênsul că va face onór esposiţiunei, atunci când România intrégă, cu câţe cu purcel, se va urcá intr'un tren espres pentr Paris, de unde asemenea va trimite vr'o cronică.

Iassiensis.

Bonbóne.

Un scriitor persan face următórea enumeraţiun despre ceea ce este in ochiul femeei:

Franchetă, mirare, neincredere, refus- consimţ mênt, flacăre de amor, trăsnetul furtunei, scântei speranţei, lingurelă moliciunei, bănuiélă, gelosie, far mec.

Ei ce diceţi, domnilor?

*

— Pentru ce nu se mută principesa Stefania l Praga?

— Pentru că acolo şedênd bohemi, aceia a salutá-o: »Dobre *vecera!*«

*

Doctorului C.... nu-i cam place să-l trezeş la miedul nopţei. Alaltăeri séră, abiá se pune in pa şi de-odată, se aude sunând clopoţelul.

Biblioteca Universitară Cluj

— Cine e acolo? strigà el cu mânie.

— Doctore, veniţi iute, mai de grabă, fiul meu a inghiţit un şórece.

— Ei bine, spune-i să inghiţă o pisică şi lăsaţi-me in linişte, se grăbì a respunde doctorul, punêndu-se din nou in pat.

Bunico, s'a bolnăvit pisica!

— Veḑi ilustraţiunea din nr. acesta. —

S'a intêmplat o mare nenorocire 'n casă. Copilele vesele plângeau grozav p'afară. Biéta bunică din odaie se spăriá, căci nu sciea ce-i. Ş-apoi nici fată-sa nu erá acasă, s'alerge la fiicele sale. Óre ce-o fi păţit bietele copile?

Pe când bătrâna sta pe gânduri, étă că se iviră 'n casă fetiţele. Cea mai mare ţinea 'n braţe o pisică şi ḑise plângênd:

— Bunico, s'a bolnăvit pisica!

Moşul ăncă auḑì plânsetul şi grăbì să véḑă ce-i. El tocmai atunci sosì la uşe, când nepótele se plângeau bunicei de nenorocirea mare.

Étă momentul represintat de ilustraţiune.

I. H.

Literatură şi arte.

Şciri literare şi artistice. *Dl V. A. Ureche* va pune sub presă opera sa »Armele ţérii«; volumul va fi ilustrat cu mai multe stampe — *Dl dr. Brânza* pregătesce o lucrare completă asupra serviciului filoxeric in Romania; opera va apăré in curênd şi va fi ilustrată cu mai multe gravuri şi planşe. — *Dl C. Măldărescu* a publicat la Bucureşci o broşură sub titlul: »Din şeḑetori,« care cuprinde basme culese de dsa. — *Dl Mircea C. Dimitriadi* va publicá in curênd la Bucureşci un volum de versuri intitulat „Fét frumos.«

Helveţia şi Vilhelm Tell. Sub acest titlu a publicat dl dr. A. P. Alexi, profesor la gimnasiul din Năsĕud, un volum de 127 pagine, care conţine un studiu asupra piesei »Vilhelm Tell« de Schiller. Lucrarea acésta, ne spune autorul, datéză de pe timpul studiilor sale la universitatea din Graz, unde ascultà pe profesorul dr. Adam Wolf, care ţinù un curs asupra părţii istorice a piesei »Vilhelm Tell« şi care l'a impresionat fórte adânc, incât ş-a propus să-l transmità şi publicului românesc. Ne presintéză dară o dare de sémă, urmând scenă de scenă, unele părţi le-a şi tradus in versuri. Câteva capitole au fost cetite de autor in adunarea din Şomcuta-mare a Societăţii pentru fond de teatru român, la 1886, unde acele fure bine primite. Intréga lucrare este interesantă, căci ne infăţoşéză tabloul istoric, social şi mai cu sémă politic al epocei in care se petrece drama lui Schiller. Unele părţi inse s'ar fi putut scurtá, căci frasele multe de libertate scăriţéză valórea lucrării. Se alătură şi Charta cantónelor din giurul lacului Vierwaldstadten. Preţul nu e insemnat.

Bibliotecă internaţională de scrieri femeieşci. O scriitóre cu numele Andezia de Volska a propus să se 'nfiinţeze o bibliotecă internaţională, care să cuprindă numai scrieri de ale femeilor. Carmen Sylva primind protectoratul acestei intreprinderi, esecutarea ideii s'a pus in lucrare şi s'a ales un comitet redacţional din scriitóre de diverse ţéri. Biblioteca acésta se va deschide la Paris cu ocasiunea esposiţiei universale, ori care femeie, care a scris vr'o lucrure, e indreptăţită, ba rugată, să o trimită la represintantele diferitelor ţéri. Pentru Austro-Ungaria represintanta e dómna Sidonia Grünwald-Zerkovitz in Viena. Intre membrele fundătóre găsim şi pe dşóra Elena Văcărescu.

Ḑiar românesc in părţile sătmărene. Am primit cu plăcere primul numer al unui ḑiar social, literar şi economic românesc, care se infiinţéză 'n oraşul Baia-mare. Titlul ḑiarului e »Gutinul«, numele celui mai nalt munte dintre Sătmar, Chior şi Maramureş. Redactorul seu e dl Gavril Szabó, profesor de limba şi literatura română la gimnasiul de acolo. Salutăm cu bucurie acésta intreprindere, căci un ḑiar românesc in părţile acele, ocupându-se mai cu sémă de mişcările nóstre sociale şi culturale de pe acolo, este o necesitate. »Gutinul« va apăré dela 1 aprile şi va eşi odată pe sĕptămână.

Poesii de Iulia Haşdĕu. Peste câteva ḑile va aparé de sub téscurile tipografiei Socec şi Teclu in Bucureşci un volum, care va fi primul din seria »Operelor complete« ale regretatei Iulia B. P. Haşdĕu. Primul volum va cuprinde din poesii pe cele intitulate »Bourgeons d'Avril« şi pe cele »Fantaisies et Rêves.« Volumul are o introducţiune scrisă de renumitul publicist italian Angelo de Gubernatis.

Tablouri. A ieşit de sub tipar şi se află de vêndare la editorul propietar B. B. Secăreanu, institutor public in Bucureşci, doue tablouri lucrate in litografía Curţii din Viena, conţinênd portretele mai tuturor domnilor munteni şi moldoveni cu soţiile lor, incepênd dela Decebal şi până la ḑilele nóstre.

Mănăstirea Putnei jefuită. Unul dintre corespondenţii »Revistei Politice« impărtăşesce de pe malul Prutului următórele: Până aici s'a respândit vestea, că din »mănăstirea Putna« s'au perdut de curênd mai multe odóre remase dela fondatorii ei, intre cari şi un pré frumos evangelier dăruit de Stefan cel Mare. Că coróna acestui mare domnitor a dispărut impreună cu alte preţióse ăncă din timpurile trecute, fără de a li se puté da până astăḑi de urmă, e cunoscut şi nu ne mirăm, căci aşá erau timpurile; dar că astăḑi s'ar puté intêmplá astfel de lucruri nu ne vine a crede. Şi, totuş, ni se asigură, că evangelierul amintit s'a instrăinat şi că acum s'ar aflá in unul din museele din Paris. Unde ar fi celelalte obiecte, nu se şcie.

O carte de şcólă. La Braşov in editura librăriei Nicolae I. Ciurcu a apărut: »A doua carte de cetire pentru copiii şi copilele din anul al 2-lea de şcólă, intocmită de mai mulţi prieteni ai şcólei.« Cuprinsul: Şcóla, Casa, Omul, Animalele, Grădina, Comuna, Câmpul, Pădurea şi livada, Uscatul şi apa, Aerul şi cerul, Timpul, Dumneḑeu, capitole cu bucăţi in prosă şi versuri. Preţul 28 cr.

Premii literare. *Dl Gr. Tocilescu* a dat un premiu de lei 500 Societăţii de Geografie din Bucureşci, pentru a fi decernat la anul viitor unui Dicţionar de judeţ, de felul celora cari au fost premiate şi până acum. — *Dnii fraţi George şi Mihail Assan* au dat Societăţei de Geografie din Bucureşci suma de lei 1000 pentru a fi decernată celui mai bun tractat de geografía economică, industrială şi comercială a Romániei.

Călindarul nou. Cestiunea adoptării călindarului gregorian la Elini şi la tóte popórele orientale, se agită de nou. Ḑiarul „Attica", din Atena a publicat un articol spre a demonstrá, că Greciei se cuvine a luá iniţiativă in acésta cestiune şi părerea ei este adoptată de celelalte foi. „Acropolis", de esemplu află, că proposiţiunea este fórte justă. Cu tóte aceste „Acropolis" observă, că spre scopul acesta ar fi necesară o inţelegere prealabilă intre tóte statele orientale şi nu e de părerea, că Grecia ar fi chiemată a luá iniţiativa.

Teatru și musică.

Teatrul Național din București. Dumineca trecută s'a jucat »Otello« de Shakespeare, cu Notara in rolul de frunte. Dar incercarea n'a izbutit: numai Notara a fost la locul seu. Dumineca séu marţa viitóre se va jucá »Hamlet« cu dl Gr. Manolescu și cu dna Aristița Romanescu, cari cu piesa acésta vor reintră in Teatrul Național. Cam târdiu, dar tot e bine și acuma.

Junimea română din Betlén a dat acolo de curênd o represintație teatrală, jucând piesa »Vistovoiul Marcu« comedie in 3 acte de dl Theocar Alexi. Tinerii diletanți și-au iudeplinit rolurile cu succes și au fost mult aplaudați din partea publicului. Au escelat mai cu sémă dșóra Florica Dingan și dnii Ioan Dingan, Ilie Mircea și Vasile Chița. Apoi a inceput dansul, care a ținut până diminéța.

Un artist român invitat la o curte străină. Dl Papasovici, despre care informarăm publicul in nr. trecut, are d'a părăsí capitala Românîei spre a urmá invitărei unei curți regale unde ar fi rugat a luá parte la un concert. Se scie că acum doi ani dl Basile Papasovici a fost deja invitat a cântá la curtea din Athena, unde pe lângă primirea cea mai măgulitóre, a fost decorat de cătră M. S. regele Georgios cu o decorațiune insemnată. Așá dar marele talent al artistului amator-român a fost recunoscut și apreciat de străini. Totdéuna Românía e ultima care plătesce tributul detorat artiștilor ce dă nascere.

Corul bisericesc din Brașov, sub conducerea dlui profesor Nicolae Popovici, a dat acolo 'n dumineca trecută o producțiune musicală-literară, care a reușit forte bine. Corul constă mai cu sémă din școlari și a cântat patru cvartete: Pace voue, de Schubert; Cântec de primăvéră, de Beethoven; Imn festiv, de N. Popovici și Cântec de laudă, de Stefanescu. Studenții G. Inga și V. Popea au cântat din vióră. Studentul I. Popovici a declamat poesía »Frații Jderi« de Alecsandri, ér studentul A. Danciu a declamat poesía umoristică »Resbunarea șórecilor« de Gr. Alecsandrescu. Atât corurile, cât și declamațiunile au fost esecutate bine și publicul s'a depărtat deplin mulțămit.

Reuniunea română de cântări din Sibiiu s'a constituit in adunarea sa generală la 6/18 l. c. astfel: president dl dr. Aurel Brote, dirigent dl George Dima, secretar dl dr. Ioan Crișan, cassar dl Cornel G. Aiser, archivar dl Matei Voilean, econom dl Stroia, membrii in comitet dnii Ioan Popovici, dr. Petru Șpan și Victor Tordoșan.

Piese musicale noue. A eșit de sub tipar și se aflá de vêndare in București la magazinul de musică a dlui Gebauer: »Bănésa« vals cântat. Cavinte și musică de Maurice Cohen. In curênd vor apăré la București in editura dlui C. Gebauer mai multe piese musicale datorite talentului dșórei Aurelia Pandeli. Aceste piese au fost esecutate la Castelul Peleș inaintea reginei Elisabeta, fiind de față și mai mulți artiști români.

Coruri din popor. *Corul din Ianoca*, comitatul Timișorii, a dat de curênd un concert, care a reușit bine. Și corul acesta e nou și a fost instruit astă érnă in timp de dece săptămâni de coristul Ilie Ciulan din Beregseu, cu ajutorul invățătorului Eutimiu Milosav. — *La Bocșa-montană* petrecerea dată la 3 l. c., in folosul teatrului român de diletanți, a avut succes deplin. — *Corul din Cuvășdia* a dat in carnevalul trecut un concert, sub conducerea invățătorului G. Tomi, cântând: Sălutarea de Porumbescu; Lume, lume, cântec poporal; Frunțuliță, frunțuliță; Hai lelița, cântec poporal.

Ce e nou?

Sciri personale. *Esc. Sa mitropolitul Miron Romanul* a fost primit in săptămâna trecută de cătră Maj. Sa in audiență. — *Dl Parteniu Cosma*, directorul »Albinei« a fost ales unanim membru in represintanța fundațiunii Gozsdu la Budapesta, in locul reposatului Iacob Bologa. — *Dl Dimitrie Socolean* a ținut in dumineca trecută o prelegere publică in Cernăuți despre »folosul istoriei in educațiunea popórelor«; prelegerea s'a ținut in localul Societății pentru cultura și literatura română in Bucovina, care arangéză aceste prelegeri. — *Dl M. Pompiliu* e ancă tot bolnav, sufere de o bólă de nervi, care tótă érna l'a oprit d'a ocupá catedra sa din Iași.

Academia Română. Vineri Academía a ținut ședință publică. Părintele Melchisedec a cetit un memoriu, asupra »Móștelor sfintei Paraschiva« dela biserica Trei-Erarchi din Iași. Étă numele membrilor Academiei, cari au fost numiți raportori asupra operilor intrate in concurs: Dl Urechie asupra operilor dlui Odobescu, Speranță și Carpen-Georgescu; dl Quintescu are de cercetat numai nuvelele dlui Duiliu Zamfirescu; Părintele Melhisedec a fost insărcinat cu darea de sémă asupra Istoriei Românilor de dl Al. D. Xenopol. Dl Iacob Negruzzi, are „O călătorie in țéra românéscă« de Elena Didia Odorica Sevastos precum și alte scrieri teatrale. Dl Roman are de cercetat scrierea dlor Teofil Frâncu și George Cândrea, intitulată »Moții din Ardeal.« Vineri la 10/22 martie delegațiunea Academiei, in frunte cu presedintele seu dl M. Kogălniceanu, a făcut o visită dnei Alina Știrbei spre a-i esprimá recunoșcința Academiei, pentru donațiunea de 200,000 lei pe care a făcut-o. Dl A. D Sturdza a dăruit Academiei Române o prețiósă colecțiune de documente istorice și de desemnuri de ale lui Gheorghe Asachi, colecțiuni de o deosebită insemnătate.

Bișerică și școlă. *Maj. Sa regele* a dăruit din caseta sa privată 100 fl. bisericei gr. c. din Domănade-jos. — *La Mercurea* se va ține anul acesta adunarea generală a Reuniunii invățătorilor români gr. or. din districtul Sebeșul-Săsesc; terminul s'a fiesat pe 14/26 aprilie. — *Protopopiatul gr. c al Reghinului-săsesc* a ținut sinodul seu de primăvéră la 20 martie in comuna Sânt-Ioana, sub presidiul protopopului Petru Uilăcan, funcționând ca notar dl Alesandru Têrnovean. Preotul Vasile Pop ceti o lucrare a sa; apoi s'a hotărît ca pe 10 ani toți preoții din protopopiat să contribue câte 4 fl. la fondul preoților neputinciosi inființat de mitropolitul. — *In Apoldul-de-sus* la 11/23 și 12/24 aprilie se va ține adunarea generală a despărțemêntului invățătoresc din tractul Mercurii, sub presidiul dlui Emanuil Beșa. — *Românii din Brașov* au hotărît, precum aflăm din »Epoca« dela București, să edifice o biserică in centrul Brașovului.

Ateneul din București. Vineri séră, sala Cupolei din palatul Ateneului a fost iluminată. După părerea membrilor Ateneului cari asistau la incercare, reușita a fost admirabilă. Seria conferințelor a fost hotărîtă. Dl N. Ionescu va incepe. Dnii Odobescu, Urechiă, Tocilescu, Ionescu-Gion, Take Ionescu, C. Arion, Marian vor urmá.

Procese de pressă. *Luminatorului* i s'a intentat procesul de pressă, pe care-l anunțarăm, pentru articolii din nr. 89 și 90 din anul trecut, adecă pentru articolul de Crăciun și cel de anul nou. Acusa e ridicată pentru agitare la ura contra maghiarilor. — *Procesul de pressă al »Tribunei«*, ce i-a intentat dl Parteniu Cosma, pentru ofensă de onóre, s'a desbătut in 27 l. c. la tribunalul cu juraţi din Cluș. Re-

dactorul respundĕtor dl Septimiu Albini a fost declarat vinovat cu 9 voturi contra 3 și condamnat la o lună de arest, 100 fl. amendă și 52 fl cheltueli. Condamnatul a insinuat recurs de nullitate.

Schimbări ministeriale. Ministrul justiției Fabinyi ș-a dat dimisiunea și se dice, că 'n locul lui va fi numit Desideriu Szilágyi. Br. Orczy, ministru a latere, care a condus și ministerul de interne, de-aici a dimisionat și conducerea acestui minister a fost concredut ministrului Baroș. Ministrul de comerciu contele Széchenyi asemenea ș-a dat dimisiunea; in locul lui va fi numit contele Iuliu Szapáry, ér secretar de stat in locul lui Matlekovici, deputatul Lang. Se crede, că nici contele Csáky nu va sta timp lung in fruntea ministerului de instrucțiune. Tisza va renunță la portofoliul ministerului de finanțe și in locul lui se va numí secretarul de stat Wekerle.

Dieta in sfêrșit a incheiat desbaterea §-lui 25 din legea militară, care s'a votat cu majoritate de 109 voturi. Apoi s'a continuat desbaterea articolelor următóre. In afacerea lui Rohonczy, care impușcase 'n picior pe studentul Samorzil, comisiunea de immunitate a ascultat pe toți deputații cari au fost de față; unii spun că studentul și după impușcătură a fost bătut, alții susțin contrarul. Judecătoria regéscă a intentat lui Rohonczy proces pentru crima de omor cu voia.

Institute de credit. *Ardeleana* din Orăștie a ținut adunarea sa generală la 23 martie. Profitul curat de 12,945 fl. 56 cr. s'a impărțit astfel: Pentru interese de 5% după capitalul social vechiu 2000 fl., pentru dividendă de 5% la acționarii vechi 2000 fl., pentru fondul de reservă 1,094 fl. 55 cr., tantiemă la oficiali 328 fl. 36 cr., pentru scopuri filantropice și culturale 770 fl. 19 cr., pentru fondul de ajutorire al funcționarilor 682 fl., remunerarea la membri in direcțiune și comitetul de supraveghiare 700 fl., dotare extraordinară la fondul de reservă 4,793 fl. 32 cr., profit transportat in contul anului curent 577 fl. 14 cr. — *Furnica* din Făgăraș va ține adunarea sa generală in 25 aprilie; capitalul social este 30,000 fl., profitul curat 7021 fl. 34 cr., la care se mai adauge profitul transpus din anul 1887. — *Aurora* din Abrud a ținut adunarea sa generală in 21 l. c.; resultatul a fost fórte mulțămitor. Vinitul curat de 5489 fl. 68 cr. s'a trecut cu totul la fondul de reservă. — *Munteana*, o nouă cassă de credit și economii, care se 'nființéză la Ofenbaia, va ține adunarea sa generală acolo 'n 25 aprilie n.

Din România. *Conservatorii* sub conducerea dlui Lascar Catargiu s'au despărțit definitiv de junimiști și au un diar intitulat »Naționalul« sub redacțiunea dlui N. I. Ianeovescu. — *Senatul* a votat recunóșcerea de cetățan român a dlui dr. Emil Pușcariu, fiul Ill. Sale dlui Ioan cav. de Pușcariu. — *In diua aniversară a proclămării regatului*, la 15/27 l. c., guvernul a anunțat corpurilor legiuitóre, că moștenitorul de tron Ferdinand de Hohenzollern are să petréca de-acuma inainte stabil in România. — *Construcțiunea noului muzeu* se vor incepe la 15 aprilie, după planurile ce sûnt deja intocmite acum doi ani. Acéstă clădire se va construí pe locul numit Mimi.

Romanțul regelui Milan. Milan, scrie un diar, a divorțat de frumósa sa soție din causă că s'a amoresat de o frumósă dómnă dela Gleichenberg, cu care a făcut cunoșcință pe când visitá băile d'ací. Acésta locuiá intr'un castel măreț din apropierea Gleichenbergului. Milan o visitá fórte des. Unii dic că la inceput umblá pe aici numai pentru ca să vêneze, ținea in arendă o parte din impregiurimea castelului, alții inse spun, că l'a atras mai mult tinera comitesă Trautmansdorf, nascută Gavrioni, o femeiă d'o frumusețe uimitóre: statură mărétă, ochi albastri, față sânetósă și pururea veselă, c'un cuvênt atrăgătóre până la pericol. Blonda comitesă este un contrast al reginei Natalia, căci până ce acésta este din fire seriósă, rece chiar, până atunci comitesa e veselía intrupată. Nu e mirare deci décă regele Milan a devinit robul acelor ochi dulci și calți, al acestui suflet atrăgător, lucru ce i se părea că in palatul seu dela Belgrad îi lipsesce. Milan după fiecare vênătóre se ducea să se repauseze in castelul frumósei dómne. Este un obiceiu chiar că vênătorii să poposéscă in cel mai apropiat castel de locul pe unde vênéză și Milan avea cause pentru a nu se depărtá de castelul frumósei comitese. Se ințelege că in curênd a inceput a se vorbí, că Milan ar fi inamorat de dênsa, și cum dênsa erá vĕduvă, cei mai mulți credeau lucrul acesta. Un cas curios inse se pare a fi incurcat pe cei ce respândiau aceste șciri. In véra anului trecut, când divorțul intre rege și soția sa erá deja un fapt inplinit și când dênsul se duse la Gleichenberg, găsi castelul seu favorit gol. Frumósa blondină plecase și petrecea departe d'ací tocmai pentru ca să ia gurelor rele orce pretest d'a vorbí despre dênsa ca despre o amoresă a regelui Milan nici n'a mai vĕdut-o d'atunci.

Un nou concurs de frumusețe. Concursurile de frumusețe sûnt la modă. Mai intêiu Parisul, apoi Spa, după aceea Turinul și Milano și in curênd și Nisa, ș-au avut fiecare concursul lor de frumusețe. Și orașul Catana a voit să aibă și el un concurs, dar a pățit-o. Nenorocirea a vrut ca in actualele frământări in care se află Sicilia, serbările să nu fie băgate atât de mult in sémă. O singură concurentă s'a infățișat și după multă deliberațiune, comitetul i-a acordat unicul premiu, ce a fost decernat. Comitetul cât și concurenta au fost fluerate. Victima fiascului este o blondă neapolitană, numindu-se Maria Castellani Poveretta.

Perirea lumei. E deja mult de atunci, de când Edgard Poë, in una din nuvelele sale cele frumóse, a predis și a descris cum lumea se va distruge prin ciocnirea pămêntului cu o cometă. Acuma un hĕtrân, fost profesor german declară in modul cel mai formal, că catastrofa e acuma iminentă și că ea chiar se va produce in anul 1897. Acest trist savant, fost profesor la universitatea din Iena, asigură că la acéstă dată nu tocmai departe, tótă viéța vegetală și animală va dispăré și va perí in acelaș timp de pe planeta nóstră. Causa, după el, ar fi căldura cea intensă. Un comet care a visitat deja sistemul nostru planetar in anii 1868, 1875 și 1880, se va apropiá in 1897 atât de tare de pămênt, că-l va preface in scrum.

Necrolog. *Vasile Iosof*, capelan și 'nvĕțător in Tilișca lângă Sibiiu, a murit la 10 martie in etate de 34 ani.

Pentru dómne tinere.

Dece porunci pentru creșcerea copiilor. Maria Landmann estrage din practica făcută următórele 10 porunci pentru creșcerea copiilor: 1, Creșce-ți insuți copiii tei. Nici un ajutor străin, ce ți-l iei in casă, nu-ți va putĕ in adevĕr ajutá la acésta. Cine vré să crésca copiii, trebue să-i stăpânéscă, respective să se bucure de o deplină autoritate in ochii lor. 2, Ocupă-ți copiii. Lasă-i să se jóce, ori să lucreze, dar nu-i silí. Un copil silit e supĕrăcios, spi ongiu și neiscusit; unul care se ocupă in mod firesc e plăcut, bun și norocos. 3, Lasă pe copii să lărmu éscă. Nu pretinde

*

ca in ocupaţiunile lor să fie tot liniştiţi. Décă e ca un copil să se desvólte sânetos in privinţa corpului şi a spiritului, trebue să şi intrebuinţeze membrele după plac, apoi să vorbéscă, să rîdă, să strige, să-şi deştepte fantasia, nu numai privind lucrurile, dar şi producênd. Natural, că tóte la timpul şi la locul lor. Aşá dar al 4-lea: lasă copíii in odaia lor, décă ai visite. Iubirea maternă te face să-i presintezi óspeţilor, să-i puni să se producă cu cunoşcinţele lor şi să-i laşi a fi lăudaţi şi admiraţi in presinţa lor. Acest lucru inse pentru óspeţi nu e tocmai plăcut, ér pentru copíi primejdios. Ei vor devení egoişti, inchipuiţi, lăudăroşi, in faţa óspeţilor nu se pot mişcá după voie şi şed siliţi. Décă totuş vre-i a-i presintá, durata să fie fórte scurtă şi să nu devină obiect de discutat. 5, Nu-ţi lăudá ori dojení copíii in faţa străinilor. 6, Ţine strict la ordine, inse ingădue din când in când, décă e necesitate. 7, Fíi consecvent şi impreună asprimea cea mai mare cu o adevĕrată blândeţe. Nu dojení ori pedepsí pe copíi pentru lucruri de nimică, ca şi cum ar fi comis mari greşeli, dar nici greşelile mari nu le lăsá nepedepsite; ai oprit ceva, ţine strîns la precept. 8, Copíii nu sûnt obiect de jucăríe. Nu-i tractá ca pe atari şi nu lăsá pe alţii să-i tracteze. Ei n'au vinit pe lume ca să-ţi implinéscă dorinţele, nici să-ţi linguşéscă egoismul, ori pentru a ţiné ţie séu altora de urît, ci pentru voinţa lor. Din acésta urméză: 9, Copíii sûnt in anumite impregiurări persónele principale in casă, dar 10, Acésta să nu o observe.

Higienă.

Nasurile roşii. Lumea o ţine una şi bună: »nas roşu, semn de beţíe«; totuş, nimic mai inesact decât acésta. Nasul roşu póte fi urmarea multor bóle cari n'au nimic comun cu beţía. De pildă, guturaiûl inroşeşce une-ori nasul; nasurile degerate asemenea se 'nroşesc la apropierea iernei. Dar esistă mai cu sémă o bólă de piele care produce cele mai frumóse nasuri roşii bătênd in arămiu; in stadiul din urmă al acestei bóle, nasul ajunge oribil de deformat. Nu e mai puţin adevĕrat inse, că şi beţía pórtă gând reu nasurilor Lucrul a fost studiat şi s'au făcut chiar clasificări in tótă regula. Drul F. E. Clasen, in lucrarea sa intitulată »Pielea şi Pĕrul«, dice: „Rachiul inroşeşce de preferinţă vêrful nasului; la unii chiar tot nasul. Pielea e in acest cas netedă şi uscată şi bate in albastru. Nasul beutorului de vin capĕtă o colóre roşie deschisă, care adesea se intinde şi pe o bună bucată din obraz; dar regiunea inroşită nu e netedă, ci neegală şi preserată cu grunzuri. Cu reputaţie periculósă in acéstă privinţă sûnt vinurile albe germane. Vinurile roşe franţuzeşci, se pretinde că sûnt inocente, dar nu se póte afirmá, că n'au nici o influenţă asupra nasurilor. Cei mai fericiţi din toţi beutorii sûnt beutorii de bere; dar şi când cad victimă acestei bóle, atunci nasurile lor ajung la dimensii colosale şi la coloraţii estraordinar de intense. Dar, âncă odată, nasurile roşii nu sûnt apanajul beutorilor; şi ómenii cei mai sobri pot suferí d'acéstă bólă. Décă reul e fórte inaintat, vindecarea e grea şi nu se póte obţiné une-ori decât prin operaţii. Ca reguli practice de observat, când are cineva nasu roşu, se póte recomandá: Să evite ori ce pricinueşce urcarea sângelui la obraz; să nu bea spirtóse séu numai fórte puţin; să nu se espue la schimbări repeţi de temperatură; să se feréscă de căldură şi de frig pré mare.

Odaia unde dórme omul trebue să fie odaia cea mai aerisită, cea mai ventilată. Diua odaia de dormit trebue bine curăţită şi lăsată cu ferestrele deschise, ér aşternuturile intinse afară la aer. Pentru un om sânetos nu trebue ca odaia de dormit să fie mai mult incălţită decât până la 14 séu 18 grade; pentru copíi şi ómeni slabi trebue mai multă căldură. Fiecare om trebue să aibă cel puţin 14 metri cubici de aer, in odaia de dormit.

Şarade.

De Stefan Alesandru.

1. Cuvêntul stă din doue silabe. Silaba primă insemnéză un pronume; a dóua este un timp; totul este un nume.

2. Cuvêntul constă din doue silabe. Silaba primă insemnéză o intrunire de voci; a dóua o beutură; totul ne dă ér un nume; care punêndu-l pe lângă cel de sus, ne dau numele intreg al unui bărbat insemnat.

Terminul de deslegare e 14 aprile. Ca totdeuna şi de asta-dată se va sortí o carte intre deslegători.

*

Deslegarea logogrifului din nr. 3:

Fên
Attenagora
Mac
Iubileul
Lembergu
Iosiv
Ai! ai!
Iunona
Uric
Bias
Iulietta
Leopardi
Eră
Zahar
Atlet.

Literele iniţiale cetite de sus in jos dau cuvintele: »Familia iubiléză.« Literele finale cetite de jos in sus dau cuvintele: »Trăiéscă I. Vulcan!«

Poşta Redacţiunii.

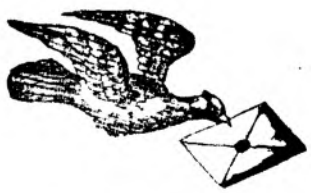

C. Imitaţiuni nu publicăm, ci numai originale séu traduceri. Nu e şi asta mai mult traducere?

Un străin. I vom face loc. Dar cerem un nume, măcar şi fictiv.

Dnei A. G. După ce se va rentórce redactorul nostru dela Bucureşci.

Dşórei M. Cu plăcere.

Călindarul şĕptĕmânei.

Diua sĕpt	Călindarul vechiu		Calind. nou		Sórele res.	Sórele ap.
Dum. 4 din postu, Ev. dela Marcu c. 9, gl. 7, a inv. 7						
Duminecă	19	Mart. Cris şi Darie	31	Amos	5 55	6 17
Luni	20	Sânţii ucişi in m. Sava	1	*Aprile* Hugo	5 54	6 19
Marţi	21	Par. Iacob	2	Franciscu	5 52	6 20
Mercuri	22	Mart Vasilie	3	Richard	5 50	6 22
Joi	23	Cuv. Nicolau	4	Ambrosiu	5 48	6 22
Vineri	24	Par. Zaharie	5	Emilia	5 46	6 35
Sâmbătă	25	(†) *Bunavestire*	6	Celestu	5 44	6 36

Treiluniul januarie-martie incheiându-se cu nr. 13, rugăm pe toţi aceia a căror abonamente vor espirá atunci, să le innoiéscă de timpuriu, plătind inainte abonamentul, căci noi numai aşá putem susţiné fóia.

Proprietar, redactor respundĕtor şi editor: **IOSIF VULCAN.**

Cu tipariul lui Otto Hügel in Oradea-mare.